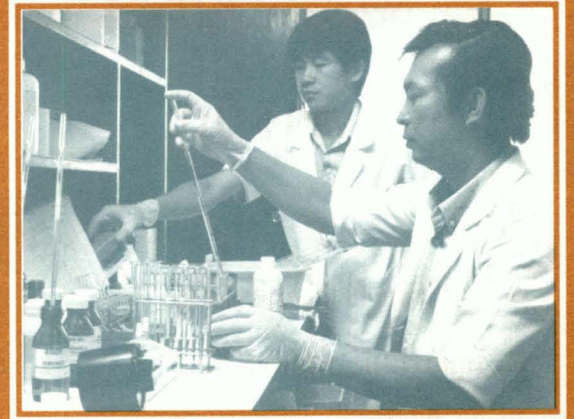

อ นุ ส า ร

จดหมายเหตุ

ISSN 0125-2461 ปีที่ 20 ฉบับที่ 190 เดือน เมษายน 2537

จะผลิตพยาบาลเพิ่มขึ้น
หรือไม่ ?

อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า	ที่ปรึกษา	ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย นายวันชัย ศิริชนะ ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน ผู้อำนวยการกองกลาง
● จะผลิตพยาบาลเพิ่มดีหรือไม่	3	บรรณาธิการ	นายกมล ศรีประสานน์
● รับน้องใหม่....ทำอย่างไรดี	12		
● การจัดสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ ดนตรีไทย	13		
● มติย่อการประชุมคณะกรรมการ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	22		

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8636, 245-8930, 246-8883

ผู้โฆษณา นางอมรา จุลวงศ์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะผลิตพยาบาลเพิ่มดีหรือไม่ ?

สำนักนโยบายและแผน ทบวงมหาวิทยาลัย ทำการศึกษาความต้องการกำลังคนทางด้านพยาบาลศาสตร์ขึ้น สืบเนื่องจากรายงานความต้องการพยาบาลในหน่วยงานสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่พบว่าจำนวนพยาบาลที่มีอยู่ในสถานบริการพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีเพียงร้อยละ 49 ของกรอบอัตราากำลังที่ควรจะมีเท่านั้น และแนวโน้มความขาดแคลนนี้ จะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้มีสาเหตุจาก

1. การขาดการประสานงานแผนการผลิต และแผนการใช้พยาบาลในภาพรวมของประเทศ และในระดับหน่วยงาน เนื่องจากการขยายขอบเขตการให้บริการด้านสุขภาพ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ห่างที่สุด เช่น การก่อตั้งสถานบริการสุขภาพในระดับอำเภอและตำบล การขยายจำนวนเตียงรับผู้ป่วย การขยายงานการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ซึ่งการขยายขอบเขต การให้บริการด้านสุขภาพดังกล่าวมีความจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนพยาบาลให้เพียงพอ แต่ในสภาพการณ์ปัจจุบันการผลิตพยาบาลกระทำอยู่หลายหน่วยงาน การวางแผนการผลิตในแต่ละสถาบันมิได้ศึกษาถึงความต้องการของประเทศโดยรวมและมิได้มีการวางแผนประสานงานการผลิตร่วมกัน แต่พิจารณาตามศักยภาพของตนเองเท่านั้น ทำให้การผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศได้

ปัญหาการขาดการประสานแผนการผลิตนี้ มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในระดับประเทศเท่านั้น แม้แต่ในระดับหน่วยงานเดียวกัน ก็ไม่ได้มีการประสานงานที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น บางหน่วยงานมีการก่อสร้างอาคาร และขยายจำนวนเตียงรับผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นโดยไม่ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิต ก่อให้

เกิดการสูญเสียงบประมาณของประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง สำหรับในภาคเอกชน การขยายตัวของสถานบริการด้านสุขภาพขึ้นกับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถประมาณการใช้พยาบาลไว้ล่วงหน้าได้ เมื่อมีความต้องการใช้บุคลากรพยาบาลเพิ่มขึ้น ภาคเอกชนจะดึงบุคลากรพยาบาลจากสถานบริการของรัฐมาปฏิบัติงาน ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนพยาบาลขึ้นในส่วนของภาครัฐ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนา กำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ จำเป็นต้องมีการศึกษา ทั้งความต้องการการบริการพยาบาล ศักยภาพในการผลิตของสถาบันการศึกษา และการวางแผนการใช้บุคลากรพยาบาลอย่างรัดกุม ทั้ง 3 ส่วนนี้จะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ได้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

2. ความต้องการบริการพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลเนื่องมาจากการเพิ่มจำนวนประชากร สัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุสูงขึ้น ประเทศมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้า โครงสร้างพื้นฐาน และการสาธารณสุขไปโรคต่าง ๆ ของประเทศดีขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้มากขึ้น การมีระบบประกันสังคมทำให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานมีโอกาสเข้ารับบริการด้านสุขภาพได้มากขึ้นกว่าเดิม จำนวนผู้รับบริการด้านสุขภาพจึงมีมากขึ้น นอกจากนั้นการเพิ่มจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งตามกฎหมายแรงงานได้กำหนดให้มีพยาบาลวิชาชีพประจำโรงงานอุตสาหกรรมทุกแห่ง ที่มีแรงงาน 200 คน สิ่งเหล่านี้ทำให้จำนวนผู้รับบริการด้านสุขภาพมีมากขึ้น แสดงให้เห็น

ว่าความต้องการบริการสุขภาพอนามัยของประเทศเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งหมายถึงความต้องการบุคลากรพยาบาลระดับวิชาชีพเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว

3. การใช้บุคลากรพยาบาลไม่เหมาะสม มีพยาบาลจำนวนไม่น้อยที่ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นซึ่งมิใช่งานด้านการพยาบาล เช่น งานด้านการเงิน งานเบิกจ่ายยา งานพัสดุ งานในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพออยู่แล้วเกิดการขาดแคลนมากยิ่งขึ้น

4. มีการสูญเสียบุคลากรพยาบาลจากระบบบริการพยาบาล เนื่องจากวิชาชีพการพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง ลักษณะการทำงานเป็นงานที่หนักและไม่มุ่งใจ ขาดโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน ค่าตอบแทนต่ำ และช่วงเวลาของการปฏิบัติงานไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันที่สำคัญทำให้พยาบาลต้องลาออกจากวิชาชีพก่อนเวลาอันควร ยิ่งไปกว่านั้นจากการที่ประเทศมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้พยาบาลมีโอกาสไปประกอบอาชีพอื่นได้มากขึ้น จึงมีการสูญเสียพยาบาลสูง

เมื่อมองกลับมายังสถานการณ์ผลิตบัณฑิตพยาบาลของทั้งประเทศ มีจำนวน 56 สถาบัน ซึ่งสังกัดในหน่วยงานต่างๆ จำนวน 7 สังกัด ดังนี้

ทบวงมหาวิทยาลัย	9	สถาบัน
กระทรวงกลาโหม	4	สถาบัน
กระทรวงมหาดไทย	1	สถาบัน
กระทรวงสาธารณสุข	33	สถาบัน
กรุงเทพมหานคร	1	สถาบัน
สภาอากาศไทย	1	สถาบัน
เอกชน	7	สถาบัน

ความสามารถในการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ของทุกสถาบันดังกล่าวแล้ว ในช่วงแผนพัฒนา

ระยะที่ 6 ระหว่าง พ.ศ.2530-2534 มีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 19,870 คน

สำหรับเป้าหมายของการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กำหนดไว้ว่าจะสามารถผลิตได้จำนวน 22,752 คน ซึ่งเพิ่มจากจำนวนที่ผลิตได้ในช่วงแผนพัฒนา ระยะที่ 6 จำนวน 2,882 คน หรือเท่ากับร้อยละ 14.5

หากพิจารณาเปรียบเทียบกับอัตราการเพิ่มการผลิตในช่วงปลายของแผนพัฒนา ระยะที่ 5 ซึ่งมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 11.5 ก็ยังมีอาจตอบสนองความต้องการพยาบาลของประเทศได้ ยิ่งเมื่อเข้าสู่แผนพัฒนา ระยะที่ 7 ความต้องการบริการพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมอีกมาก ดังข้อมูลและเหตุผลที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น หากแต่สถานภาพการผลิตพยาบาลในแผนพัฒนา ระยะที่ 7 สามารถเพิ่มได้ร้อยละ 14.5 เท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าศักยภาพการผลิตต่ำกว่าความต้องการบุคลากรพยาบาลเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ เนื่องมาจากปัญหาในการผลิตสำคัญ 2 ประการคือ

1. ปริมาณการผลิตไม่เพียงพอ สถาบันการศึกษาไม่สามารถเพิ่มการรับนักศึกษาพยาบาลให้มากขึ้นตามความต้องการของประเทศได้

2. คุณภาพการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ของหลายสถาบันยังไม่ได้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุสำคัญ จาก

(1) การขาดแคลนอาจารย์พยาบาล

ในการเพิ่มการผลิตนั้น จำเป็นต้องมีอาจารย์พยาบาลเพียงพอและเหมาะสมทั้งด้านจำนวนและคุณภาพ เนื่องจากการเรียนการสอนในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ต้องฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง และต่อผู้ป่วยจริง จึงต้องมีการสอนนักศึกษาอย่างใกล้ชิด

เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติกับผู้ป่วย เพราะความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นอาจหมายถึงชีวิตของผู้ป่วย ดังนั้นการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์จึงต้องการอาจารย์พยาบาลที่มีจำนวนมากพอที่จะทำการสอนและควบคุมการปฏิบัติได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ทั้งยังต้องมีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ เฉพาะสาขาที่จะสามารถสอนนักศึกษาให้มีคุณภาพได้

ปัจจุบันอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาของสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่โดยเฉพะอย่างยิ่ง กระทรวงสาธารณสุข สูงถึง 1 : 19 หรือสูงกว่า ซึ่งตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดให้อัตราร้อยอาจารย์ต่อนักศึกษา ในการจัดการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์เป็น 1 : 8-1 : 4 แสดงให้เห็นว่า สถาบันการศึกษาพยาบาลยังขาดแคลนอาจารย์เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะมีการขาดแคลนมากขึ้นเรื่อยๆ

(2) คุณวุฒิอาจารย์พยาบาลไม่ได้มาตรฐาน

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน สัดส่วนคุณวุฒิอาจารย์พยาบาลปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เป็น 2.0 : 5.5 : 2.5 และสภาการพยาบาลได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน สัดส่วนคุณวุฒิอาจารย์ในระยะแรก ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก เป็น 3.5 : 6.0 : 0.5 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงฯ ก็ยังพบว่า สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์พยาบาลของสถาบันต่างๆ ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของสภาการพยาบาลอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปริญญาเอก ดังข้อมูลแสดงสัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก ใน พ.ศ.2534 ของสถาบันการศึกษาพยาบาล ดังนี้

สถาบัน	สัดส่วนอาจารย์ ตรี : โท : เอก
สถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	1.3 : 8.3 : 0.4
สถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	8.1 : 1.6 : 0.02*
สถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม	5.9 : 2.5 : 0.1*
สถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงมหาดไทย	5.9 : 4.1 : 0
สถาบันการศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร	4.2 : 5.4 : 0.1*
สถาบันการศึกษาสังกัดสภาการศึกษา	3.8 : 6.1 : 0.1
สถาบันการศึกษาสถาบันเอกชน	4.0 : 5.7 : 0.2

* สถาบันยังมีอาจารย์บางส่วนมีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

(3) สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการศึกษามีไม่เพียงพอ

จากข้อมูลการเยี่ยมชมตรวจสอบสถาบันการศึกษาพยาบาลของคณะกรรมการรับรองสถาบันหลักสูตรพยาบาลผดุงครรภ์ ระดับวิชาชีพ และระดับต้น ของสภาการพยาบาล ในพ.ศ.2533 ซึ่งได้ทำการเยี่ยมชมตรวจสอบสถาบันการศึกษาพยาบาลทั้ง 54 สถาบัน ที่มีอยู่ในขณะนั้น พบว่า สถาบันการศึกษาพยาบาลจำนวนมากยังขาดแคลนสิ่งจำเป็นต่างๆ ในการจัดการศึกษา กล่าวคือ ห้องเรียน แหล่งฝึกปฏิบัติทางคลินิก เครื่อง

มือเครื่องใช้ในห้องปฏิบัติการ โสตทัศนูปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตำราวารสารและหนังสืออ้างอิงต่างๆ ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการเปิดดำเนินการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ของสภาการพยาบาล และทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาความต้องการกำลังคนด้านพยาบาลศาสตร์นี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อคาดประมาณจำนวนพยาบาลที่ต้องการของประเทศ ระหว่าง พ.ศ.2535-2544
2. เพื่อคาดประมาณจำนวนนักศึกษาพยาบาลที่จะรับเข้าใหม่ในสถาบันการศึกษาพยาบาลตามเป้าหมายความต้องการพยาบาลที่คาดประมาณได้
3. เพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

ขอบเขตการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ จะวิเคราะห์ความต้องการพยาบาลในระดับมหภาคเท่านั้น
2. การคาดประมาณความต้องการพยาบาลวิชาชีพจะใช้อัตราส่วนระหว่างพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรเป็นเกณฑ์
3. การคาดประมาณจำนวนพยาบาลเทคนิคที่จำเป็นต้องผลิตตามความจำเป็นไประยะหนึ่งก่อนจนกว่าจะสามารถผลิตพยาบาลวิชาชีพได้เพียงพอตามความต้องการของประเทศ จะใช้อัตราส่วนระหว่างพยาบาลวิชาชีพต่อพยาบาลเทคนิค เท่ากับ 2 : 1 เป็นเกณฑ์
4. จำนวนประชากรที่คาดประมาณในปี พ.ศ. 2544 จะใช้ข้อมูลที่คาดประมาณโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การดำเนินงาน

การคาดประมาณความต้องการกำลังคนด้านวิชาพยาบาลศาสตร์ ช่วงปี พ.ศ.2535-2544 ใช้อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรเป็นเกณฑ์ในการคาดประมาณความต้องการ เพราะวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน มีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรในปี พ.ศ.2544

การกำหนดอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรในปี พ.ศ.2544 ได้พิจารณาจากข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อบ่งชี้ถึงความต้องการพยาบาลของประเทศหลายประการคือ สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแนวโน้มที่ประเทศไทยจะก้าวไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ลักษณะการกระจายและอัตราส่วนของพยาบาลต่อประชากรในประเทศที่กำลังพัฒนา และประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชียอาคเนย์ ประกอบกับลักษณะการกระจายและอัตราส่วนของพยาบาลต่อประชากรในประเทศที่พัฒนาแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการสาขาพยาบาลศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้พิจารณา

จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิจากข้อมูลดังกล่าว ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ซึ่งคาดหวังว่าเมื่อสิ้นแผนฯ ระยะที่ 7 ประเทศไทยจะมีอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร เป็น 1 : 980 ซึ่งยังห่างไกลจากอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรของประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือแม้แต่ประเทศที่กำลังพัฒนาที่อยู่ใกล้เคียงที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลด้านศักยภาพ ความพร้อม และความเป็นไปได้ในการผลิตของสถาบันฝ่ายผลิตแล้ว เห็นควรให้อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร เป็น 1 : 950 เมื่อสิ้นปี พ.ศ.2544 ซึ่งคาดว่าจะเป็นที่อัตราส่วนที่เป็นไปได้ และจะใช้เป็นเกณฑ์ในการคาดประมาณความต้องการกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ต่อไป

2. การคาดประมาณความต้องการพยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ.2544

จากการคาดประมาณการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประชากรใน พ.ศ.2544 จะมีจำนวนเท่ากับ 64,877,000 คน และอัตราส่วนพยาบาลต่อประชากรตามที่กำหนดไว้ข้างต้น คือ 1 : 950 ดังนั้น จำนวนพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการในปี พ.ศ.2544 จะมีจำนวนเท่ากับ 68,292 คน

3. การกำหนดอัตราการศึกษาเสียพยาบาลวิชาชีพ

จากผลการศึกษาเรื่องประเด็นสำคัญในการกำหนดนโยบายพัฒนาการสาธารณสุข และวางแผนกำลังคนระยะยาว ระหว่างปี 2522 อัตราการศึกษาเสียพยาบาลเป็นร้อยละ 3.5 ต่อปี ปี 2529-2533 เป็น 4.69 ต่อปี ดังนั้นการศึกษานี้จึงกำหนดอัตราการศึกษาเสียเป็นประมาณร้อยละ 5 ต่อปี

4. การประมาณจำนวนพยาบาลวิชาชีพในช่วงปี พ.ศ.2535-2544 ตามแผนการผลิตปกติ

จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุขใน พ.ศ.2533 มีพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 41,132 คน และจากแผนพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) จะมีผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ระบบพยาบาลวิชาชีพในช่วงปี พ.ศ.2534-2544 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประมาณการจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาตามแผนการผลิตปกติ ระหว่างปี พ.ศ.2534-2544

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา พ.ศ.										
2534	2535	2536	2637	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
4,047	4,171	4,370	4,663	4,731	4,810	4,756	4,832	5,031	5,126	5,221

เมื่อพิจารณาจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่มีอยู่ใน พ.ศ.2533 และพยาบาลวิชาชีพที่จะสำเร็จการศึกษาเข้าสู่ระบบงานวิชาชีพการพยาบาลในแต่ละปี ประกอบ

กับอัตราการศึกษาเสียพยาบาลวิชาชีพร้อยละ 5 ต่อปี แล้ว จำนวนพยาบาลวิชาชีพในช่วงปี พ.ศ.2534-2544 ตามแผนการผลิตปกติ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนพยาบาลวิชาชีพในช่วงปี พ.ศ.2534-2544 คาดประมาณการตามแผนการผลิตปกติ และอัตราสูญเสียร้อยละ 5 ต่อปี

พ.ศ.	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา	จำนวนพยาบาลวิชาชีพในระบบบริการจริง ๆ	หมายเหตุ
2534	4,047	42,920	จำนวนพยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ.2533 = 41,132 คน
2535	4,171	44,736	
2536	4,370	46,651	
2537	4,663	48,749	
2538	4,731	50,806	
2539	4,810	52,836	
2540	4,756	54,712	
2541	4,832	56,567	
2542	5,031	58,518	
2543	5,126	60,462	
2544	60,462	62,399	

จะเห็นว่าหากสถาบันฝ่ายผลิตดำเนินการติดตามแผนงานการผลิตปกติแล้ว ในปี พ.ศ.2544 จะมีจำนวนพยาบาลวิชาชีพ รวมทั้งสิ้น 62,399 คน แต่จากการวิเคราะห์ข้างต้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้อัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร ในปี พ.ศ.2544 เป็น 1 : 950 ความต้องการพยาบาลวิชาชีพจะเป็นจำนวน 68,292 คน ดังนั้นจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นต้องผลิตเพิ่ม เป็น 5,893 คน ภายในปี พ.ศ.2544

5. การประมาณจำนวนพยาบาลเทคนิค ในช่วงปี พ.ศ.2535-2544

สำหรับพยาบาลเทคนิค ซึ่งได้ผลิตขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลเป็นการชั่วคราว ตามนโยบายการขยายงานบริการสาธารณสุขของประเทศสู่ชุมชน โดยที่หลักสูตรการศึกษาพยาบาลศาสตรระดับต้น ได้จัดในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรพยาบาลระดับวิชาชีพ โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี ให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน แล้วให้กลับมาศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่องที่จัดให้เป็นการเฉพาะเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถเป็นพยาบาลระดับวิชาชีพต่อไป พบว่าก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงานบริการพยาบาลเป็นอย่างมาก เนื่องจากอัตรากำลังของพยาบาลที่ปฏิบัติการกิจในการให้บริการมีเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของกรอบอัตรากำลังที่ควรจะมี การที่พยาบาลเทคนิคส่วนหนึ่งได้รับอนุมัติให้ลาราชการเพื่อศึกษาต่อ ทำให้หน่วยงานขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานมากขึ้น เป็นปัญหาให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งรับภาระหนักอยู่แล้วนั้น ต้องรับภาระหนักยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความเหนื่อยล้าจนต้องหาทางชดเชยขยายไปประกอบอาชีพอื่น แต่จากการคาดประมาณจำนวนพยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ.2539 ซึ่งมีพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 52,836 คน และหากประสงค์จะให้อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อพยาบาลเทคนิค เท่ากับ 2 : 1 ดังได้กล่าวมาแล้ว จำนวนพยาบาลเทคนิค จึงควรมีไม่เกิน 26,416 คน ในปี พ.ศ.2539 เมื่อสิ้นสุด

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 แล้ว คาดว่าจะมีพยาบาลเทคนิค จำนวน 40,984 คน ซึ่งจะทำให้มีพยาบาลเทคนิคเกินจำนวนถึง 14,568 คน

แผนการเพิ่มการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

ในการผลิตบุคลากรสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) และแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) มีเป้าหมายหลักอยู่ 2 ประการคือ

1. เป้าหมายด้านปริมาณ

การผลิตบุคลากรสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ด้านปริมาณ มีเป้าหมายเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการบริการพยาบาลของประเทศ โดยที่ความต้องการดังกล่าวพิจารณาจากอัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร โดยให้ประเทศไทยมีอัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร จาก 1 : 1,392 คน ในปี พ.ศ.2533 เป็นประมาณ 1 : 950 คน ในปี พ.ศ.2544 หรือจะต้องมีจำนวนพยาบาลวิชาชีพประมาณ 68,292 คน

2. เป้าหมายด้านคุณภาพ

เป้าหมายด้านคุณภาพ ในการผลิตบุคลากรสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มุ่งเน้นให้พยาบาลมีความรู้ความสามารถที่จะให้บริการด้านสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพสูงเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการสาธารณสุขของชาติ ในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ระยะที่ 7 ได้กำหนดให้ปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานบริการด้านสุขภาพทุกระดับ รวมทั้งให้เพิ่มและพัฒนาอัตรากำลังด้านสาธารณสุขให้มีความพอเพียง และมีขีดความสามารถเพิ่มมากขึ้น ในการตอบสนองต่อนโยบายและการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ จึงควรมุ่งเน้นที่หลักสูตรระดับวิชาชีพ คือระดับปริญญาตรี (4 ปี) เป็นหลัก จัดการผลิตพยาบาลเทคนิค และพัฒนาคุณภาพหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี

จากเป้าหมายนั้น ได้กำหนดมาตรการในการเพิ่มการผลิตไว้ดังนี้

1. มาตรการด้านการเพิ่มจำนวนการผลิตโดย

1.1 กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ รับนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 85 ของจำนวนที่เพิ่มขึ้น คือ

5,272 คน และให้สถาบันการศึกษาเอกชน รับนักศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ของจำนวนที่ต้องการเพิ่มดังกล่าว คือ 931 คน

1.2 การกำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาเพิ่มในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เห็นสมควรกำหนดให้รับเพิ่มในแต่ละปี ตามรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัดส่วนการรับนักศึกษาเพิ่มในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

พ.ศ.	ร้อยละของจำนวนที่จะรับเพิ่ม	จำนวนนักศึกษาที่ต้องรับเพิ่ม	หมายเหตุ
2536	10	527	
2537	10	527	
2538	15	791	
2539	15	791	
2540	25	1,318	
2541	25	1,318	
รวม	100	5,272	

2. มาตรการด้านคุณภาพในการผลิต รัฐควรพิจารณาสันับสนุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนด้านวัสดุการศึกษา ตำราวารสาร ครูภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ตามความจำเป็น

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยเพิ่มจำนวนผู้สอนตามโครงการการเพิ่มการรับนักศึกษาในครั้งนี้ ให้ใช้เกณฑ์อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา เท่ากับ 1 : 4 โดยให้ปรับอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์เสียก่อน แล้วจึงเริ่มรับนักศึกษา หลังจากนั้นให้เพิ่มจำนวนอาจารย์ได้ในแต่ละปีติดต่อกัน เป็นเวลา 4 ปี ตามสัดส่วนของนักศึกษาตั้งแต่ปีที่เริ่มรับนักศึกษาเพิ่มเป็นปีแรก

สำหรับคุณวุฒิของผู้สอนให้ได้รับการสนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณวุฒิผู้สอนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานควบคู่กันไปด้วย

2.3 ด้านงบประมาณ รัฐควรจัดสรรงบประมาณตามจำนวนการเพิ่มการรับนักศึกษาให้เหมาะสมกับความจำเป็น ในลักษณะเงินอุดหนุน และจัดสรรงบประมาณ งบลงทุน ให้ตามความจำเป็นเร่งด่วนของแต่ละสถาบันฝ่ายผลิต

3. มาตรการในการลดการผลิตพยาบาลเทคนิค

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของการบริการพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ให้สถาบันการศึกษาพยาบาลยุติการรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 เป็นต้นไป ผลิตปกติของแต่ละสถาบัน

3.2 ให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพยาบาลเทคนิคให้เป็นพยาบาลวิชาชีพ

3.3 ให้เพิ่มการผลิตพยาบาลวิชาชีพโดยพิจารณาจากศักยภาพ และความพร้อมของสถาบันฝ่ายผลิตเป็นเกณฑ์

3.4 ให้สถานบริการพยาบาลจัดให้มีบุคลากรประเภทลูกจ้างประจำเพื่อปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีใช้การดูแลผู้ป่วยโดยตรง

สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ในช่วง 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2535-2544) พบว่าความต้องการบริการพยาบาลมีแนวโน้มสูงตามลำดับ ตามการเพิ่มของจำนวนประชากร และการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลทำให้ปัญหาสุขภาพ และความเจ็บป่วยมีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม การรักษาทางการแพทย์ก็เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ประกอบการรักษา บริการพยาบาล ในสถานบริการ ซึ่งต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับบริการทางการแพทย์ จึงต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการในระดับสูงเพื่อที่จะให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินอาการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ถึงอันตรายเพื่อรายงานแพทย์ผู้รักษา และตัดสินใจให้การช่วยเหลืออย่างถูกต้องฉับพลัน ก่อนที่แพทย์ผู้รักษาจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสาธารณสุขของประเทศได้กำหนดนโยบายในการขยายงานบริการสาธารณสุขลงไปสู่ชุมชนในระดับล่างให้ครอบคลุมมากขึ้น และเน้นการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานบริการให้สูงขึ้น ในขณะที่บุคลากรทางการแพทย์ยังขาดแคลนอยู่มากในปัจจุบัน พยาบาลจึงเป็นบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานบริการในส่วนนี้ และต้องปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่มีแพทย์ จึงต้องใช้บุคลากรพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในการประเมินปัญหา วินิจฉัย และให้การรักษาพยาบาลที่

ถูกต้อง รวมทั้งการคัดกรองผู้ป่วยเพื่อส่งต่อไปยังสถานบริการในระดับสูงขึ้น

ดังนั้นการบริการพยาบาลทั้งในสถานบริการและในชุมชน ในอีก 10 ปีข้างหน้า จึงเป็นความต้องการบริการจากบุคลากรพยาบาลในระดับวิชาชีพ ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถในระดับสูง การจัดการศึกษาพยาบาล จึงควรผลิตบุคลากรพยาบาลในระดับวิชาชีพคือ ปริญญาตรี (4 ปี)

ในการผลิตบุคลากรพยาบาลในระดับวิชาชีพ ให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการบริการพยาบาลดังได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับการพิจารณาศักยภาพการผลิตในอีก 10 ปีข้างหน้า เพื่อให้ได้เป้าหมายของพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรเท่ากับ 1 : 950 ในปี พ.ศ.2544 จำเป็นต้องเพิ่มการรับนักศึกษา จากแผนการผลิตปกติเป็นจำนวน 6,203 คน ในช่วงปี พ.ศ.2536-2541 เพื่อให้ได้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย เมื่อสิ้นปี พ.ศ.2544 โดยให้สถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพและความพร้อม เป็นผู้รับภาระดำเนินการผลิตเพิ่ม และไม่ควรมีภาระการผลิตเพิ่มนี้ ให้แก่สถาบันการศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อม เพื่อให้สถาบันการศึกษาเหล่านั้น ได้มีโอกาสพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของงานบริการพยาบาลที่จะให้แก่ประชาชน

การผลิตบุคลากรพยาบาลที่จะให้มีคุณภาพและสัมฤทธิ์ผล ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จะต้องคำนึงถึงระบบบริการพยาบาลที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการบริหารงานและความรู้ความสามารถของพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษาพยาบาล ตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจแก่พยาบาล เพื่อจูงใจให้พยาบาลยังคงอยู่ในระบบบริการไปนานที่สุด

นอกจากนี้ ในรายงานดังกล่าวยังได้เสนอแนวทางในการแก้ไขไว้ดังนี้

มาตรการระยะเร่งด่วน

1. ขอให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลนเพิ่มเติมอีกหนึ่งสาขา

2. ให้เพิ่มการรับนักศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ในสถาบันฝ่ายผลิตที่มีศักยภาพสูงในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาภาคเอกชน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 จนถึงปีการศึกษา 2544 ปีละประมาณไม่น้อยกว่า 1,000 คน เพื่อเพิ่มการผลิตพยาบาลให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศในระยะยาว

3. ให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดโดยเร็ว

4. ให้สำนักงาน ก.พ. และ ก.ม. จัดสรรอัตรากำลังอาจารย์หรือวิทยากรเพื่อให้สัดส่วนภาระงานของอาจารย์ต่อนักศึกษามีความเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นกรณีพิเศษ

5. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการรักษาพยาบาล พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานในส่วนที่เกี่ยวกับการพยากรณ์ให้เกิดความคล่องตัวและสนับสนุนการจัดการศึกษาพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ให้ทบวงมหาวิทยาลัยเร่งรัดจัดทำรายละเอียดโครงการเพิ่มการรับนักศึกษาและทำโครงการพัฒนาอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้

ความสามารถ และเพิ่มประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่อาจารย์หรือวิทยากรในสถาบันฝ่ายผลิต สังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ให้เหมาะสม และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติงบประมาณสนับสนุนตามความจำเป็น

7. ให้มีคณะกรรมการร่วมระหว่างสถาบันฝ่ายผลิตและฝ่ายใช้พยาบาล เพื่อทำหน้าที่วางแผนการผลิตพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการ และได้มาตรฐานเดียวกัน

8. ให้นักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาในสถาบันฝ่ายผลิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกสังกัด เป็นนักศึกษาคู่สัญญาชาติใช้ทุนเป็นระยะเวลา 3 ปี โดยเริ่มตั้งแต่รุ่นที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2537 เป็นต้นไป เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐและให้มีการทบทวนทุก ๆ 3 ปี

9. ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอุดหนุนการดำเนินงานตามโครงการเพิ่มการรับนักศึกษาและโครงการพัฒนาอาจารย์ได้ตามความจำเป็น

มาตรการระยะยาว

1. ให้หน่วยงานต่าง ๆ จัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาพยาบาล เพื่อพัฒนาคุณภาพงานบริการพยาบาล และยกระดับความก้าวหน้าของบุคลากรในวิชาชีพพยาบาลให้มากขึ้น

2. ให้สภาการพยาบาลพัฒนามาตรฐานการพยาบาล เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการพยาบาลอย่างมีคุณภาพ

3. ให้มีการทบทวนแผนการผลิตพยาบาลของประเทศเป็นระยะ ๆ เพื่อวางแผนเชิงรุกให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของประเทศ

รับน้องใหม่...ทำอย่างไรดี ?

คณะกรรมการประสานงาน กองกิจการนิสิตนักศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการในการรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัย ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ดังนี้

1. **วัตถุประสงค์** การจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ควรมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ จัดเพื่อเป็นประเพณีที่ติดงอมกับจัดเพื่อหล่อหลอมความเป็นสถาบัน คณะ โดยปลูกฝังและเสริมสร้างระบบความเป็นพี่น้องระบียบวินัย ประเพณี ความสามัคคี น้ำใจ และการช่วยเหลือแนะนำรุ่นน้อง

2. **นโยบาย** การจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ เป็นประเพณีนิยมตามวัฒนธรรมอันดีงาม มหาวิทยาลัย/สถาบันจะต้องรับผิดชอบกำกับดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำให้การจัดกิจกรรมมีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์และเสริมสร้างพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยไม่มีความรุนแรงหรือเป็นการล่วงละเมิด ทำร้ายร่างกายและจิตใจของน้องใหม่ หน่วยงานและบุคลากรทุกระดับของมหาวิทยาลัย/สถาบัน โดยเฉพาะคณะ ภาควิชา อาจารย์และข้าราชการ จะต้องให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย/สถาบันรับผิดชอบและดูแลการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ รวมทั้งการประชุมเชียร์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมให้จัดกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย/สถาบัน ส่วนการจัดกิจกรรมภายนอกมหาวิทยาลัย/สถาบัน ให้อยู่ในดุลยพินิจและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย/สถาบันนั้น ๆ

3. มาตรการ

3.1 มหาวิทยาลัย/สถาบันควรจะกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์และมาตรการ

ในการรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ไว้ให้ชัดเจนสอดคล้องกับแนวนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย เช่น ระดับขององค์กรนิสิตนักศึกษาที่มหาวิทยาลัย/สถาบัน จะพิจารณาอนุญาต และรับผิดชอบ กำกับ ดูแล และให้คำปรึกษาแนะนำ ระยะเวลาการจัดประชุมเชียร์และรับน้องใหม่ แนวการจัดทำโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติต่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน เป็นต้น ทั้งนี้ โดยให้ยืดหยุ่นแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมและลักษณะเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัย/สถาบัน

3.2 ในการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ องค์กรนิสิตนักศึกษาควรจัดทำเป็นโครงการโดยมีรายละเอียดชัดเจน เช่น หลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ กำหนดระยะเวลา สถานที่งบประมาณค่าใช้จ่าย กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน กลุ่มนิสิตนักศึกษาผู้รับผิดชอบโครงการและรับผิดชอบแต่ละกิจกรรม พร้อมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและหรือผู้รับผิดชอบระดับสูงขึ้นไป แล้วนำเสนอขออนุมัติหรือขออนุญาตต่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้รับผิดชอบในระดับต่าง ๆ เช่น ภาควิชา คณะ

อนึ่ง ควรให้องค์กรหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมและระบุไว้ในโครงการด้วย เช่น สมาคมศิษย์เก่า องค์กรผู้ปกครอง

3.3 มหาวิทยาลัย/สถาบัน ควรดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับ ดูแล และให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่และประชุมเชียร์ด้วยกลวิธีที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ให้ทั้งนิสิตนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ได้เข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบายและมาตรการ และให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา

การจัดสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาการดนตรีไทย

นับตั้งแต่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศในแผนพัฒนาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 5 ให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรมไทยเป็นต้นมาก็ได้เริ่มมีการเคลื่อนไหวในการจัดกิจกรรมและการพัฒนาศิลปะการดนตรีมากขึ้น อันเป็นงานนอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในหลักสูตรตามปกติ ก้าวแรกก็แสดงให้เห็นชัดถึงความร่วมมือทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาก็คือ การริเริ่มให้มีการสัมมนาและประชุมวิชาการดนตรีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ระหว่างวันที่ 20-22 ตุลาคม 2530 ที่หอประชุมศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานแห่งอาเซียน สำนักงานศาลายา มหาวิทยาลัยมหิดล มีผู้ร่วมประชุมทั้งสิ้น 204 คน จาก 53 สถาบันและหน่วยงาน การประชุมครั้งนี้ ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางในเรื่องของดนตรีไทยหลายประเด็นด้วยกัน คือ

1. บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการอนุรักษ์ส่งเสริมดนตรีไทย และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
2. การริเริ่ม ขอบเขตการพัฒนา และวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในสถาบันอุดมศึกษา
3. บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการนำดนตรีไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน การนำดนตรีไปพัฒนาบุคลิกภาพและเจตคติของคนไทย

4. การขาดแคลนผู้เป็นเอกทางดนตรีไทย การเพิ่มจำนวนผู้เป็นเอกและการดำรงความเป็นเอกของศิลปวัฒนธรรมไทย

ผลแห่งการประชุมวิชาการและสัมมนาครั้งนั้น ได้ก่อให้เกิดการรวมตัวของสถาบันอุดมศึกษาในการที่จะระดมกำลังกันช่วยทำงานพัฒนาดนตรีไทยขึ้นเป็นการด่วน เพราะดนตรีไทยกำลังประสบปัญหาหนักอึ้งการโน้มน้าวได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นแกนนำประสานงานจัดการประชุมวางแผนก่อตั้งกิจกรรมร่วมทางดนตรีในระดับอุดมศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2531 ที่ห้องประชุมมหาวิทยาลัยมหิดล โรงพยาบาลศิริราช ในการประชุมครั้งนั้นมีผู้เข้าร่วมประชุม 40 คน จาก 15 สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยมีประเด็นสำคัญของเรื่อง หนึ่ง คือการจัดตั้งห้องสมุดหรือพิพิธภัณฑ์ดนตรีเพื่อประโยชน์ในการศึกษาขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาและประชาชนมีโอกาสเรียนรู้ในเรื่องของดนตรีมากขึ้น เรื่องที่สองคือปัญหาในการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมวิชาการดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาซึ่งที่ประชุมมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญระดับชาติจะต้องมีการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องและการประชุมครั้งที่ 3 ในวันที่ 9 สิงหาคม ปีเดียวกัน ที่ประชุมก็เห็นชอบให้นำผลการประชุมนั้นเสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัย และได้รับความเห็นชอบ

ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนและนโยบายเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย และดนตรีพื้นบ้านขึ้น ให้ทำหน้าที่พิจารณาวางแผนและนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการดนตรี คณะกรรมการชุดนี้ได้กำหนดคณะทำงานดำเนินการศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการ

เรียนการสอนวิชาดนตรีไทยพร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับดนตรีไทยซึ่งมีปัญหาหลายประเด็นและที่เห็นควรดำเนินการมีดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเรื่องของดนตรีไทยในระดับสูง และผลิตตำราทางวิชาการให้ได้ทั้งคุณภาพความหลากหลายและปริมาณที่จะช่วยเสริมฐานการศึกษาทางดนตรีไทยให้ดีขึ้น

2. จัดและพัฒนาหลักสูตรดนตรีไทยขึ้นทุกระดับ ให้มีการศึกษาดนตรีต่อเนื่องจากระดับ ประถม มัธยม และอุดมศึกษา และควรให้เปิดสอนในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก มีโครงการต่อเนื่องที่ชัดเจน และทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดให้วิชาการดนตรีไทยอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่ขาดแคลน

3. ผลิตบุคคลากรที่มีความเป็นเอกทางดนตรีไทย ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งป้องกันการสูญเสียผู้เป็นเอกทางดนตรีที่มีอยู่แล้ว

4. สนับสนุนให้นักดนตรีไทยมีโอกาสแสดงฝีมือและความสามารถอย่างสม่ำเสมอ

5. รับรองสถานภาพของผู้มีคุณวุฒิทางดนตรีไทยให้สามารถรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสมกับคุณวุฒิทางดนตรีนั้น

6. กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และควบคุมมาตรฐานความรู้ทางดนตรี

7. จัดให้มีการเพิ่มตลาดแรงงานนักดนตรีให้เหมาะแก่ปริมาณนักดนตรีที่ผลิตได้

8. ส่งเสริมให้วิชาดนตรีไทยเป็นกิจกรรมหนึ่งในอันที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาจริยธรรมและความมั่นคงของชาติ

จากปัญหาดังกล่าว คณะทำงานได้จัดทำ “โครงการส่งเสริมการดนตรีไทย” ขึ้นแล้วนำเสนอคณะกรรมการวางแผนและนโยบายเพื่อพัฒนาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบและเห็นสมควรให้มีการดำเนินการในระยะแรกเพียง 3 เรื่องก่อน และได้

ทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอขออนุมัติโครงการส่งเสริมการดนตรีไทยนี้ต่อคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือที่ ทม. 0205/21468 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2532 ซึ่งได้รับอนุมัติในหลักการโครงการดังกล่าวจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2532 ให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมวิชาการด้านดนตรีไทยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยให้มีการติดตามผลการจัดกิจกรรมให้ครบถ้วนเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างจริงจังต่อไป พณฯ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการดนตรีไทยขึ้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการส่งเสริมวิชาการดนตรีไทย ซึ่งได้เห็นชอบกับแผนงาน ที่คณะกรรมการวางแผนและนโยบาย เพื่อพัฒนาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย และดนตรีพื้นบ้านผู้จัดทำโครงการฯ ได้เสนอไว้เกี่ยวกับการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นโครงการนี้รวม 3 เรื่อง จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานในแต่ละเรื่องรวม 3 ชุด ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาวิชาการดนตรีไทย มีปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน
2. คณะกรรมการวางแผนจัดสัมมนาทางดนตรีไทย มีปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน
3. คณะกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย มีนายวราวุธ สุมาวงศ์ เป็นประธาน

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ได้ให้ความสนใจและสนับสนุนในเรื่องการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยขึ้น เพราะส่วนสำคัญในการพัฒนาดนตรีไทยคือ การที่จะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำไว้สำหรับใช้เป็นบรรทัดฐานในการศึกษา

เล่าเรียนทุกระดับ นอกจากจะเป็นตัวบทกำหนดแนวทางในด้านการเรียนการสอนแล้ว เกณฑ์ดังกล่าวนี้ อาจจะใช้เข้ามาปรับปรุงเพื่อใช้วัดบรรดาศักดิ์คนตรีไทย ที่มีฝีมือแต่ไม่ได้มีโอกาสเรียนวิชาสามัญเพื่อประโยชน์ในการยกระดับนักดนตรีไทยเหล่านั้นอีกด้วย จึงได้อนุมัติให้มีการประชุมสัมมนา เรื่อง “การพัฒนาวิชาการดนตรีไทย...เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย” ครั้งที่ 1 ขึ้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 27-29 มีนาคม 2534 การประชุมมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อระดมความคิดเห็นแนวทางวิชาดนตรีไทยขึ้น นายวรารุช สุมาวงศ์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานดำเนินงานตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรีมาตั้งแต่ต้น จึงได้รวบรวมบรรดาครูอาจารย์ดนตรีไทยจากสถาบันและองค์กรต่างๆ ระดมความคิดเห็น และหารือในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว โดยศึกษาจากแนวทางที่ครูดนตรีไทยในอดีตได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาในการเรียนดนตรีปี่พาทย์ สุดท้ายคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้เห็นชอบให้มีคณะกรรมการขึ้นโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้ทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยขึ้น ตามคำสั่งคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ที่ 23/2534 ลง วันที่ 9 พฤษภาคม 2534 เพื่อทำหน้าที่ยกร่างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย โดยเฉพาะเกณฑ์ปี่พาทย์ ทั้งนี้เพื่อให้เสร็จทันการประชุม สัมมนาการพัฒนาวิชาการดนตรีไทยครั้งต่อไป ซึ่งกำหนดไว้ต้นเดือนกันยายน 2534

อนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้จัดให้มีการประชุม 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2534 ที่ทบวงมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 2 มิถุนายน 2534 ที่โรงแรมโกลเด้นดราگون จังหวัดนนทบุรี และครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 19-21 กรกฎาคม 2534 ที่มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน จังหวัดชลบุรี และได้ดำเนินการยกร่างเกณฑ์มาตรฐานสาขาปี่พาทย์ขึ้น และจัดส่งให้

ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยและนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาาระดับต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะในการประชุมสัมมนาการพัฒนาวิชาการดนตรีไทย ครั้งที่ 2 ซึ่งจัดขึ้นที่ศูนย์สารสนเทศ ทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างวันที่ 2 และ 3 กันยายน 2534 เพื่อคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้นำไปพิจารณาพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ต่อไป

จากนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยขึ้นอีก 2 ชุด ตามคำสั่งทบวงมหาวิทยาลัย ที่ 50/2534 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2534 เพื่อทำหน้าที่ยกร่างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยด้านเครื่องสายไทย และการขับร้องเพลงไทย คณะอนุกรรมการด้านเครื่องสายไทยได้จัดการประชุมยกร่างเกณฑ์ 2 ครั้ง ที่มหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน จังหวัดชลบุรี ในระหว่างวันที่ 8 ถึง 10 พฤษภาคม 2534 และที่ทบวงมหาวิทยาลัยในวันที่ 20 พฤษภาคม 2534 ด้านการขับร้องเพลงไทย ก็ได้จัดการประชุมยกร่างเกณฑ์ 2 ครั้ง เช่นกัน ที่โรงแรมโกลเด้นดราگون จังหวัดนนทบุรี ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 1 ธันวาคม 2534 และที่ทบวงมหาวิทยาลัย ในวันที่ 20 ธันวาคม 2534 และได้นำเกณฑ์ที่ยกร่างขึ้นนี้เข้าพิจารณาในการประชุมสัมมนา การพัฒนาวิชาการดนตรีไทย ครั้งที่ 3 ซึ่งจัดขึ้นที่ ศูนย์สารสนเทศ ทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างวันที่ 20 และ 21 มกราคม 2535

หลังจากนั้นคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์ ทั้ง 3 ด้าน ได้นำข้อเสนอไปพิจารณาพัฒนาเกณฑ์ทั้ง 3 ด้านให้เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ต่อไป ในการประชุมที่ห้องประชุมศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ 30 และ 31 มกราคม 2535 และรวบรวมจัดพิมพ์พร้อมข้อเสนอแนะนำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการดนตรีไทย เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

ระบบการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

คณะกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ได้ร่วมกันพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยที่เป็นไปได้เหมาะสมที่สุด โดยต้องสอดคล้องกันกับวิทยาศาสตร์การศึกษานั้นได้คำนึงถึงความจำเป็นในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดองค์ประกอบของคณะกรรมการ

การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคัดเลือกกรรมการแต่ละท่านที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีความเชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา เครื่องดนตรี และการขับร้องดนตรีไทย ด้านมาตรฐานทางวิชาการทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย ด้านการวิทยาศาสตร์การศึกษา ด้านการสอนวิชาดนตรีไทย ในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยที่กว้างขึ้นสอดคล้องกับวิทยาศาสตร์การศึกษานี้ เป็นที่ยอมรับของบุคคลในวงการดนตรีไทยและนักวิชาการแขนงอื่นทั่วไป

2. ความเป็นศาสตร์ของดนตรีไทย

คณะกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้พิจารณาความเป็นศาสตร์ของวิชาดนตรีไทย และได้พบว่ามืองค์ประกอบครบถ้วนของความเป็นศาสตร์ทั้ง 3 ส่วน คือ

1) มีศัพท์เฉพาะของตนเอง (terminology) ในวงการดนตรีไทยมีศัพท์มากมายที่สื่อความหมายในสาขาวิชาการเดียวกันและเป็นที่ยอมรับกัน เช่น คำว่า ปี่พาทย์ เครื่องสาย ขับร้อง ซึ่งเป็นแขนงของวิชาดนตรีไทย เมื่อกล่าวกันแล้วก็สามารถเข้าใจได้ทันที อย่างไรก็ตามยังคงมีศัพท์อีกจำนวนหนึ่งที่จะต้องมีการบัญญัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนต่อไป

2) มีโครงสร้างของเนื้อหาสาระ (body of knowledge) โดยเฉพาะของวิชาการดนตรีไทยที่ชัดเจนเช่นเดียวกับศาสตร์อื่นๆ และขณะนี้ได้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยจนถึงระดับปริญญา

ตรี ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบันที่เพิ่งจะได้รับอนุมัติให้เปิดหลักสูตรปริญญาโท ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) มีวิธีการศึกษาค้นคว้า (mode of inquiry) แม้ว่าดนตรีจะเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและทักษะเป็นใหญ่ อย่างไรก็ตามกว่าจะได้มีการพัฒนาจนถึงทุกวันนี้ ในด้านที่เกี่ยวกับจังหวะ (rhythm) ทำนอง (melody) เสียงควบ (harmony) และคีตลักษณ์ (form) ของดนตรีไทยได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าจนทำให้ดนตรีไทยมีมาตรฐานและพัฒนาการที่สืบเนื่องติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้น เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยที่กำหนดขึ้น จะเป็นการส่งเสริมให้แวดวง หรือวิทยาการแขนงอื่น ซึ่งมีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานกันแล้วยอมรับกัน ว่าวิชาดนตรีไทยนั้นเป็นศาสตร์ที่สมบูรณ์

3. ความเป็นวิชาชีพของดนตรีไทย

จากการอภิปรายของนายพิชิต ชัยเสรี เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานทั่วไปสาขาวิชาดนตรีไทยปัจจุบัน ในการประชุมสัมมนาเรื่อง การพัฒนาวิชาการดนตรีไทย .....เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2534 ณ หอประชุมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ได้สรุปว่า ดนตรีไทยมีลักษณะของวิชาชีพชัดเจน โดยเข้าองค์ประกอบที่ Flexner กล่าวไว้คือ

1) มีกิจกรรมทางปัญญา คือมีการคิดค้น วิเคราะห์ วิจัย

2) อาศัยความรู้เฉพาะสิ่ง ดนตรีไทยถ้าบอกว่าดี ก็สามารถแยกได้ว่าเป็น เครื่องเล็ก เครื่องใหญ่ หรือเครื่องต่างๆ ได้

3) ต้องการความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นด้านเป่าพาทย์ เครื่องสาย หรือขับร้องดนตรีไทยล้วนแต่มีความเจริญก้าวหน้าต่อเนื่องกันมาอยู่เสมอ

4) ใช้เวลาเต็มและเป็นสมาชิกถาวร ผู้ฝึกปฏิบัติดนตรีไทยจะต้องอุทิศเวลาให้อย่างในสมัยโบราณจะต้องไปฝากตัวเป็นศิษย์อยู่กับบ้านครู และช่วยเหลือครูเหมือนลูกหลานในบ้านคนหนึ่ง

5) มีมาตรฐานของตนเอง ดนตรีไทยมีการจัดมาตรฐานทั้งผู้เข้าเรียนและเนื้อหาที่จะถ่ายทอดไว้ชัดเจนตั้งแต่โบราณ เช่น การเรียนเพลงโหมโรงเช้า โหมโรงเย็น เป็นต้น

6) ให้บริการแก่ผู้อื่น ดนตรีไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เกิด แก่ เจ็บ ตาย และอื่นๆ ดนตรีไทยได้เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่อย่างครบครัน

7) มีระบบองค์กรที่ชัดเจนและเข้มแข็ง แม้ดนตรีไทยจะยังไม่มีสมาคมวิชาชีพเข้ามาเกี่ยวข้องเหมือนแพทย์ วิศวกร แต่ก็มีสำนักดนตรีที่เข้มแข็งมั่นคง แนวโน้มในอนาคตอาจจะมีการรวมตัวก่อตั้งเป็นสมาคมหรือสภาวิชาชีพ

เพราะฉะนั้น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย จึงต้องให้สัมพันธ์กันกับการนำประโยชน์ไปใช้ทางวิชาชีพอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังมีประโยชน์ในการเทียบระดับความรู้ความสามารถของศิลปินดนตรีไทยได้อีกด้วย

4. แนวทางการกำหนดเกณฑ์ในแต่ละระดับการศึกษา

เกณฑ์มาตรฐานที่จะร่วมกันกำหนดขึ้นควรสัมพันธ์กันกับวุฒิภาวะ และระดับต่างๆ ของการศึกษาซึ่งมีดังนี้

1) **ระดับอนุบาล** เป็นการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยเพื่อการวางรากฐานสำหรับวิชาการดนตรีไทยในด้านจังหวะ โสตทักษะ และระเบียบวินัยแห่งนิสัยการดนตรี

2) **ระดับประถมศึกษา** เป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยเพื่อเป็นพื้นฐานการปฏิบัติ

เครื่องดนตรี (ชั้นเตรียมการ) โดยเน้นทักษะด้านกายภาพ และทักษะด้านการใช้เครื่องดนตรี

3) **ระดับมัธยมศึกษา** เป็นการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยเพื่อการเตรียมพร้อมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพในระดับที่เหมาะสมได้

4) ระดับอุดมศึกษา

ปริญญาตรี ให้มีความรู้ในวิชาชีพเฉพาะสาขา ชั้นวิเคราะห์วิชาการที่เกี่ยวข้อง ระดับจำแนกความเป็นเหตุผลเชิงวิชาการในวิชาชีพอย่างสมเหตุผลสำหรับเกณฑ์ในระดับปริญญาตรีนั้น ให้ศึกษาความเป็นไปได้จากประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ในคณะต่างๆ ที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วในหลักสูตรวิชาดนตรีไทยระดับปริญญาบัณฑิตปัจจุบัน

ปริญญาโท ให้มีความรอบรู้ลุ่มลึกตามลักษณะแห่งวิชาเอกที่กำหนดในแต่ละสาขาโดยกระบวนการศึกษาวิจัย

ปริญญาเอก ให้การศึกษาดนตรีไทยโดยกลุ่มกลยุทธ์แห่งกระบวนการวิจัย เพื่อการค้นคว้า และเสาะแสวงหาแนวทางสำหรับการก่อให้เกิดวิวัฒนาการเชิงวิชาการ และทักษะอันสมสมัยด้วยความลุ่มลึกเชิงปรัชญาสุนทรียศาสตร์

5. เกณฑ์ในการใช้สอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

เนื่องด้วยทบวงมหาวิทยาลัย มีหน้าที่ในการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษาส่วนหนึ่ง เพื่อให้การคัดเลือกเป็นระบบมากขึ้น และเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพของผู้เข้าศึกษาอันมีผลถึงคุณภาพของบัณฑิต คณะอนุกรรมการจึงเห็นสมควรให้พิจารณา กำหนดเกณฑ์ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาวิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษาด้วย

6. การทำให้ดนตรีไทยมีความเป็นสากล

เพื่อเป็นการให้ดนตรีไทยมีความเป็นสากลมากขึ้น และเพื่อให้ชาววัฒนธรรมดนตรีสามารถพัฒนาไปสู่ชาวโลกได้กว้างและลึกกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยควรจะมีลักษณะที่สื่อความหมายให้เข้าใจใกล้เคียงกับของดนตรีสากล แม้มาตรฐานระดับความสามารถในการบรรเลงเครื่องดนตรีสากลจะมีความหลากหลาย แต่ที่นิยมกันอยู่คือมาตรฐานของ Trinity College of Music ของมหาวิทยาลัยลอนดอน ซึ่งใช้กันสืบเนื่องมาเป็นเวลานานกว่า 100 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2415 หรือ ค.ศ.1872 เป็นต้นมา

ประโยชน์ของการนำเกณฑ์มาตรฐานมาใช้

คณะอนุกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และจากสรุปการประชุมสัมมนาพัฒนาวิชาการดนตรีไทย ครั้งที่ 1 ประโยชน์ของการนำเกณฑ์มาตรฐานมาใช้ประมวลได้ดังนี้

1. รูปธรรมของดนตรีไทย จะมีลักษณะเป็นศาสตร์ที่สมบูรณ์ตามหลักวิชาการสากลมากขึ้น เป็นการยกระดับมาตรฐานทางวิชาการและมาตรฐานทางวิชาชีพดนตรีไทย ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมที่ดีต่อดนตรีไทยมากขึ้น ด้วยเป็นการเน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาดนตรีไทย ผลคือ เยาวชนสนใจสาขาวิชาดนตรีไทยมากขึ้น

2. สามารถนำเกณฑ์มาตรฐานมาใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยระดับต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ใช้เป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงหลักสูตรวิชาดนตรีไทยในระดับและสาขาต่างๆ ให้เหมาะสมและเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้าน

2.1.1 การผลิตตำราดนตรีไทยในอนาคต

2.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.3 การจัดและประเมินผลการศึกษา

2.1.4 การพัฒนาและวิจัยดนตรีไทย

2.2 ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาอนุมัติและเปิดการสอนวิชาดนตรีไทยสายต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาได้เหมาะสมกว่าที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน

2.3 เกิดความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสอดคล้องกับระดับอุดมศึกษา อันเป็นการพัฒนาให้การจัดการศึกษาดนตรีไทยเป็นไปอย่างเหมาะสมกับบุคลิกภาวะ มีระบบ และต่อเนื่องกันในทุกๆระดับ

3. สามารถกำหนดกรอบการสอบเข้าศึกษาวิชาดนตรีไทยในแต่ละระดับอุดมศึกษาด้วยความสามารถขั้นต่ำของการบรรเลงและขับร้องอย่างสัมพันธ์กันกับเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยที่กำหนดขึ้น

4. สามารถรู้ระดับความสามารถ และประสพ-การณ์ของบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีไทยสายต่างๆ ที่จะนำไปใช้ประกอบวิชาชีพทางดนตรีไทยได้อย่างเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของสังคมปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

5. สามารถนำมาใช้ตรวจสอบ และประเมินระดับความสามารถทางการบรรเลงเครื่องดนตรีและการขับร้องเพลงไทยของนักศึกษา บัณฑิต และ ศิลปิน

อย่างเป็นทางการที่เทียบได้กับสากล

6. ได้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบรรเลงและขับร้องดนตรีไทย ซึ่งส่วนราชการสามารถใช้เป็นหลักในการพิจารณาบรรจุ และ/หรือแต่งตั้งศิลปินดนตรีไทยในท้องถิ่นเข้ารับราชการ เพื่อทำการสอนทักษะการบรรเลงดนตรีไทยและท้องถิ่นในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุดมศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษา ซึ่งในสภาพปัจจุบัน วิชาดนตรีไทย จัดได้ว่าเป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลนผู้ชำนาญการ และผู้เชี่ยวชาญถึงขั้นวิถุติสาขาหนึ่ง

7. ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่ดำเนินสืบเนื่องติดต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนานสามารถดำรงอยู่และพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไปด้วยทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถประกอบหน้าที่การทำงานในแต่ละสายของวิชาดนตรีไทยอย่างมีคุณภาพมากขึ้น

ประโยชน์ของการนำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยมาใช้ในระดับอุดมศึกษา

1. การศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต
  - 1.1 เพิ่มมาตรฐานการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา
  - 1.2 เพิ่มคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสายต่าง ๆ
  - 1.3 การพิจารณาอนุมัติการเปิดสอนวิชาดนตรีไทยเป็นไปอย่างเหมาะสมขึ้น
  - 1.4 การผลิตตำราวิชาการดนตรีไทย สอดคล้องกับระดับของเกณฑ์
2. การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
  - 2.1 มาตรฐานคุณวุฒิของผู้ที่จะเข้าศึกษา
  - 2.2 ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการดนตรีไทย
3. การเทียบคุณวุฒิศิลปินดนตรีไทย/ท้องถิ่น เพื่อให้เข้าสอนได้อย่างถูกต้องตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้ โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นของบัณฑิตศึกษา

เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย

เนื่องด้วยปัจจุบันการศึกษาดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา มีการจำแนกออกไปเป็นหลายสาขาตามวัตถุประสงค์การผลิตที่แตกต่างกันซึ่งประมวลได้ดังนี้

- 1) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถสาขาดนตรีไทย ด้านปฏิบัติการ (performance)
- 2) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถด้านการสอนวิชาดนตรีไทย หรือกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพการสอนวิชาดนตรีไทย (education)
- 3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถสาขาดนตรีไทย และ/หรือด้านการสอน (นักดนตรีวิทยา หรือ musicologism)

และเพราะแนวโน้มในอนาคตยังอาจจะมีสาขาอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอีกเช่น การบริหารธุรกิจด้านดนตรีไทย และอื่นๆ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ จึงลงมติให้พิจารณาจัดทำร่างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย โดยอาศัยแนวคิดและข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยจากการประชุมสัมมนาของทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องการพัฒนาวิชาการดนตรีไทย เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ระหว่างวันที่ 27-29 มีนาคม 2534 ณ ห้องประชุมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ดำเนินการตามดังนี้

1. ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีไทย
2. ปรับจากเกณฑ์ของเก่าโดยให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของสังคมปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
3. แม้ว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาดนตรีไทยควรครอบคลุมทุกพิสัยการศึกษา แต่เนื่องด้วยพุทธพิสัยมีขอบเขตกว้างขวางไม่แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร การกำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นประโยชน์แก่บัณฑิต สถาบันการศึกษาและศิลปิน จึงควรเน้นด้านทักษะพิสัยซึ่งจะมีควบคู่กันไปกับเจตคติพิสัยอยู่แล้ว

4. ควรกำหนดเกณฑ์กลางทั่วไปก่อนแล้วจึงกำหนดเกณฑ์เฉพาะสำหรับดนตรีไทยแต่ละประเภท ทั้งการบรรเลงคนเดียวและรวมวง

ด้วยเหตุนี้คณะอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างเกณฑ์มาตรฐานความสามารถการบรรเลงดนตรีไทย โดยกำหนดเกณฑ์ออกเป็น 12 ชั้น ดังต่อไปนี้

ชั้นของเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

ชั้นเตรียม เทียบเท่าการศึกษาในระดับก่อนภาคบังคับ (การศึกษาเด็กเล็ก หรือ การศึกษาระดับอนุบาล หรือผู้ที่เริ่มฝึกหัดดนตรีไทย)

ชั้น 1		
ชั้น 2		
ชั้น 3	ระดับประโยคประถมบริบูรณ์ของการ	
ศึกษาดนตรีไทย		
ชั้น 4		
ชั้น 5		
ชั้น 6	ระดับประโยคมัธยมบริบูรณ์ของการ	
ศึกษาดนตรีไทย		
ชั้น 7		
ชั้น 8	ระดับอุดมศึกษา	ชั้นอนุปริญญา
ชั้น 9	ระดับอุดมศึกษา	ชั้นปริญญาตรี
ชั้น 10	ระดับอุดมศึกษา	ชั้นปริญญาโท
	(ผู้มีความชำนาญ)	
ชั้น 11	ระดับอุดมศึกษา	ชั้นปริญญาเอก
	(ผู้มีความเชี่ยวชาญ)	

หมายเหตุ

ชั้น 1, 2 และ 3 เป็นระดับจูงใจให้เยาวชนสนใจศึกษาดนตรีไทย การปฏิบัติตามทักษะที่ควรเป็นไปในแต่ละด้านจะเริ่มตั้งแต่ว่าระดับ 4 เป็นต้นไป

และเนื่องด้วยคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย มีความเห็นว่าผู้ที่จบการศึกษาวิชาดนตรีไทยชั้น 6 ควรมีความสามารถพื้นฐานเพียงพอสำหรับไปประกอบวิชาชีพทางด้านดนตรีไทยได้พอ

สมควร แต่ในระยะเริ่มต้นของการนำเกณฑ์มาปฏิบัติ หากมิได้กำหนดระยะเวลาสำหรับเยาวชนได้เตรียมตัวเพียงพอ อาจเริ่มการศึกษาส่วนที่สำคัญและจำเป็นของเพลงชุดและเพลงเรื่องที่กำหนดไว้ในชั้นที่ 4, 5 และ 6 เสียก่อน โดยยังไม่ต้องศึกษาให้ครบทั้งชุด แต่ทั้งสิ้นอนุโลมให้เพียงช่วยระยะแรกภายใน 5 ปี หลังจากประกาศนำเกณฑ์มาใช้ทันทีเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สำหรับนักดนตรีไทยที่จะมาสอบเทียบคุณวุฒิกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้นี้ คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่าต้องทดสอบความสามารถตามเกณฑ์ต่างๆ ให้สมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นของเกณฑ์กับปริญญาบัณฑิตศึกษา

เกณฑ์กลางที่ยกวางขึ้นมานี้ ที่สัมพันธ์กับการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือเกณฑ์ชั้น 6 ซึ่งเป็นขีดขั้นความสามารถก่อนเข้าศึกษา และเกณฑ์ชั้น 7, 8 และ 9 ซึ่งเป็นอุดมศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สำหรับเกณฑ์ชั้น 10 และ 11 คือความสามารถที่สูงกว่าระดับปริญญาบัณฑิต

ในการพิจารณาจัดทำร่างเกณฑ์ชั้น 9 ซึ่งเทียบระดับปริญญาตรีนั้น ได้กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำให้สอดคล้องกับความสามารถการบรรเลงบทเพลงตามที่คณะอนุกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้เคยตกลงกันไว้ดังนี้ คือ

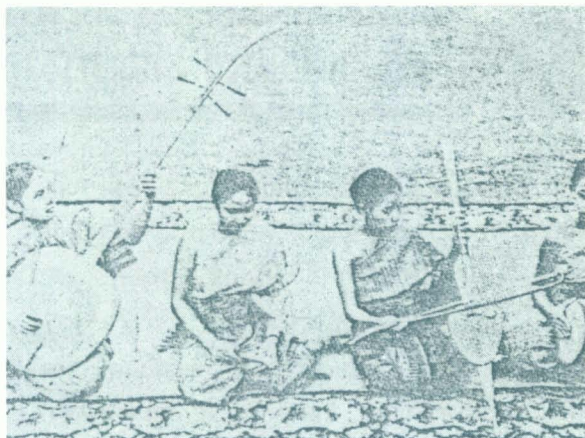
ผู้สำเร็จการศึกษาวชิชาดนตรีไทยระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) จะต้องมีความรู้ ความสามารถดังนี้

1. มีความสามารถในการบรรเลงงานพิธีกรรม และประเพณีได้
2. มีความสามารถบรรเลงและขับกล่อมเพื่อการบันเทิงได้
3. มีความสามารถบรรเลงเพื่อการแสดงเบื้องต้น เป็นชุด เป็นตอน
4. มีความรู้ด้านทฤษฎีในรายละเอียดของเพลงตามเกณฑ์ในระดับต่างๆ

ทั้งนี้แต่ละด้านของดนตรีไทยอันได้แก่ ปี่พาทย์ เครื่องสาย และการขับร้องเพลงไทย จะมีวัตถุประสงค์เรียนรู้แตกต่างกันไปได้บ้างตามความสำคัญและความจำเป็นของแต่ละด้าน ซึ่งจะมีกำหนดรายละเอียดไว้ในวัตถุประสงค์ของแต่ละด้าน

ด้วยเหตุนี้คณะอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยจึงได้พิจารณาสรรหาบทเพลงมาตรฐานจำนวนขั้นต่ำที่จำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในงานพิธีกรรม ประเพณี และเพื่อความบันเทิงได้ ทั้งนี้แต่ละสถาบันอาจกำหนดบทเพลงอื่นเข้ามาเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อีกตามความเหมาะสมของหลักสูตรที่สถาบันนั้นๆ กำหนดไว้

ในการจัดทำเกณฑ์ครั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้คัดเลือกบทเพลงตามแนวทางการฝึกทักษะการบรรเลงดนตรีไทยที่เคยปฏิบัติสืบเนื่องกันมาในอดีต มีดับ-สังเวศสมโภชพระพุทธรูปมหาณิรัตน์ปฏิมากร ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเท่านั้นที่เป็นเพลงดับจัดขึ้นใหม่จากทำนองเพลงเก่าในอนาคต เมื่อมีการทบทวน ประเมิน การนำไปใช้ และปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานนี้ต่อไป ก็อาจพิจารณาคัดเลือกเพลง

ไทยที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ที่เหมาะสมนำมากำหนดไว้ด้วย อนึ่ง เพลงทั้งหมดที่ได้กำหนดไว้ในเกณฑ์คณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติให้แจ้งอัตรากำกับไว้ด้วย เพื่อมิให้สับสนในอนาคต เพราะอาจมีการเสริมแต่งเพลงเหล่านั้นเพิ่มเติมอีกได้ ทั้งนี้เว้นเพลงหน้าพาทย์เพลงที่ใช้ในการแสดง และดับนาคบาศซึ่งประกอบด้วยเพลงหลากอัตร

อนึ่ง ภาษาที่ใช้ในเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยนี้เป็นศัพท์วิชาการที่คณะอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยได้พิจารณาและมติเป็นเอกฉันท์ให้ใช้ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับภาษาพูดที่ใช้กันอยู่ในวงการดนตรีไทยได้บ้าง

และสำหรับการทดสอบความสามารถของผู้เรียนนั้น ยังไม่ได้มีการพิจารณารายละเอียดและวิธีการเพื่อการนี้ อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ได้มีแผนที่จะดำเนินการต่อไปภายหลังจากเกณฑ์แต่ละชั้นได้รับการเห็นชอบแล้ว ทั้งนี้รวมทั้งการกำหนดการประเมินด้านทฤษฎีดนตรีไทย และด้านคุณธรรม ซึ่งจะมีสอดแทรกอยู่ด้วยในทุกชั้น

มติของการประชุมคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ในการประชุมคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 3/2537 วันพุธที่ 16 มีนาคม 2537 ณ ห้องประชุมทววงมหาวิทยาลัย มีมติโดยย่อดังนี้

1. เรื่องให้ความเห็นชอบ

1.1 ให้ความเห็นชอบให้วิทยาลัยมหานคร เปลี่ยนประเภทเป็น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร

1.2 เห็นชอบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสาขาวิชาสถิติของมหาวิทยาลัยพายัพ

1.3 เห็นชอบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสถิติประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

1.4 ให้ความเห็นชอบการรับรองวิทยฐานะของวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล หรือทำการสอนในระดับปริญญาโท ตั้งแต่ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2536

1.5 ให้ความเห็นชอบการรับรองวิทยฐานะของวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจัดการสอนในระดับปริญญาโท ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2536

1.6 ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เปิดดำเนินการหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า และสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โดยให้รับนักศึกษาปีการศึกษาละ 200 คน และ 100 คน ตามลำดับ

1.7 ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยศรีปทุมเปิดดำเนินการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โดยให้รับนักศึกษา ปีการศึกษาละ 60 คน

1.8 ให้ความเห็นชอบให้วิทยาลัยโยนก เปิดดำเนินการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2537 โดยให้รับนักศึกษา ปีการศึกษาละ 50 คน

2. เรื่องทักท้วง

2.1 ให้ความเห็นชอบ ให้มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนด ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมการศึกษา ระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.2 ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมพิเศษในรายการค่าบัตรประจำตัวนักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.3 ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.4 ให้ความเห็นชอบให้วิทยาลัยคริสเตียน แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนด ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมการศึกษา ระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.5 ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยศรีปทุม แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.6 ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยกรุงเทพ แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมพิเศษระดับปริญญาโท ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.7 ให้ความเห็นชอบให้วิทยาลัยเซนต์-จอห์น แก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

2.8 ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งกรรมการสภาวิทยาลัยมิชชัน

นายสุเทพ อัดถากร รัฐมนตรีว่าการทวาทาลัย เป็นประธานในพิธีเปิดกีฬาคุศลการทวาทาลัย ครั้งที่ 13 (อ่าวแก้วเกมส์) ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อเร็ว ๆ นี้

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ขอเชิญรับฟังรายการวิทยุ

● รายการ “ทม 100.5” รายการสาระประโยชน์ในเชิงบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษาทางสถานีวิทยุ อสมท. ความถี่ 100.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ทุกวัน เวลา 22.15 น.-24.00 น. ดำเนินงานโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

● รายการ “เสวนาอุดมศึกษาไทย ทางสถานีวิทยุจุฬาฯ ความถี่ 101.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ทุกวันพุธ เวลา 17.00 น.-17.30 น. ดำเนินรายการโดยอมรา จุลวงศ์

● รายการ “อุดมศึกษาไทยให้โอกาส” รายการเผยแพร่ข่าวสารด้านอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชน ทางสถานีวิทยุ 919 กรป.กลาง ความถี่ 1521 กิโลเฮิร์ตซ์ ทุกวันพฤหัสบดีและวันศุกร์ เวลา 16.45 น.-17.00 น. ดำเนินรายการโดยปิยาณี วิริยานนท์

ชื่อ.....

ทบวงมหาวิทยาลัย ที่อยู่.....

328 ถนนศรีอยุธยา

พญาไท กรุงเทพฯ 10400

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาตที่ 2/2529

ไปรษณีย์หลานหลวง

(นายวิบูลย์ แยมปรังค์)

หัวหน้างานสารบรรณ